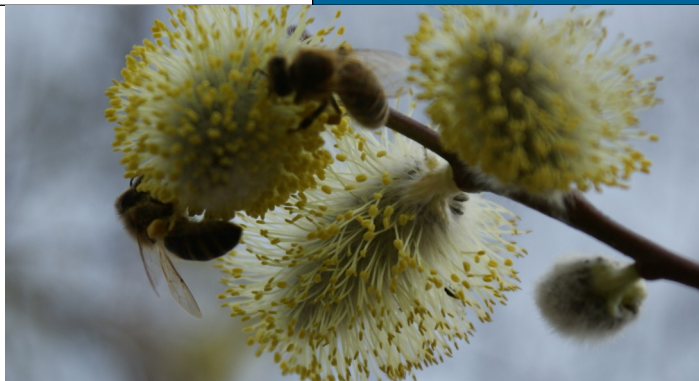

Včelařské noviny

Končí rok včelařů (nebo začíná konec včelařů)?

Velice podivný rok 2020 končí, rok našich včelek se blíží k polovině. Jak jsem se jich ptal, tak také nestál za nic. „Kde udělali soudruzi chybu?“ Těžko říci, faktem je, že většina včelařů a mnoho i těch velkých, končí rok bez medu. Co to znamená? Roste cena medu, zákazník kupuje více než potřebuje. S tím jsme se setkali všude. Vysoká cena nic neřeší, naopak přivede ještě více zájemců o chov včel, což v současné pře-včelené krajině jen zvýší problémy.

Marně hledám nějaké pozitivum z uplynulého roku, které bych sem napsal. SVS nám vydala opatření k prevenci zdraví včel na rok 2021. Nejen že nezrušila absolutně nesmyslný odběr zimní měli, navíc přidala další komplikace v řešení moru (**ExM110 MOR VČELÍHO PLODU**).

Ministerstvo zemědělství dále hraje roli mrtvého brouka a nechává vše na největším spolku. Ten ale stále více rezignuje, uvědomuje si asi, jaký je skutečný stav v oboru. U mnohých začínajících mladých včelařů častěji slyšíme, že se musí oprostít od názoru nás, zasažených věkem a hledat vlastní cesty ven z marasmu. Mezigenerační problémy byly a budou vždy, s tím se

nedá nic dělat, je ale potřeba, aby se obě strany naučily, vedle hlásání, také umění naslouchat.

Nejhorší situace je u profesionálních včelařů. Idylická doba zakládání farem je neodvratně pryč (pokud nějaká byla). Mnohokrát jsme již při plné činnosti Cechu profesionálních včelařů upozorňovali na fakt, že české včelařství jde špatnou cestou. Nyní se to plně prokázalo, jen to mnozí nechtějí stále vidět.

Sama příroda nám mnoho optimismu nepřidala, velmi suché léto a velmi mokrá podzim způsobily řadu potíží a silně narušily snůšky. Proto je stav ve skladech, jaký je. Na řadě je čekání, jaké stavy včelstev najdeme po zimování.

Moc optimismu nepřidá ani fakt, že se nemůžeme pravidelně setkávat a probírat tyto problémy naživo, kdy se vždy najde alespoň ně-

kdo, kdo umí zlepšit náladu a dá nám i radu jak na to lépe. To taky zrovna v době, kdy jsme dostali k dispozici krásnou klubovnu.

Snad, až se probudíme v tom novém kalendářním roce, všechno se změní k lepšímu, země opět bude oplývat strdím (medem) a mlékem. Za náš spolek vám přeji, aby se to tak stalo a těším se, až se zase sejdem.

Farmář na vejminku Petr Táborský

Malé zamyšlení nad situací v chovu včel do příštích let.

Když jsem naposledy přednášel v Nasavrkách před plným sálem informačních žáků a včelařů na téma současný stav v oboru včelařství, dostal jsem v diskuzi po přednášce zajímavou otázku:

Jak se tedy bude vyvíjet chov včel do budoucna?

Po chvilce přemýšlení jsem musel odpovědět: já to nevím. Víte, včelařím intenzivně bezmála 50 let, obor jsem vystudoval a stále se zají-

mám o nové vědecké poznatky, způsoby léčby a v současné době mám pocit, jako bych byl téměř na samém začátku.

V posledních asi 30 letech se v oboru mnohé změnilo, bohužel z velké části k horšímu. V roce 2019 se konal velký seminář za účasti všech kompetentních představitelů k situaci v oboru. Zdálo se, že ledy by se mohly konečně pohnout a tíživá situace by se mohla začít řešit. Bohužel všechny výstupy zůstaly pouze na

papíře. Před nedávnem situaci velmi dobře a podrobně analyzoval ve své online přednášce MVDr. Klíma rovněž se závěrem, že nám nezbyvá nic jiného než si pomoci sami, jak to jde.

Největší problém vidím v dramatickém úbytku včelí pastvy. Jsme svědky masivního používání účinné chemie v zemědělství, jejímž důsledkem jsou pro včely sterilní plochy, bez jediného plevelného kvítku. Tím se stalo podstatné území zcela nevhodné pro chov včel. Pěstování řepky s nadměrným množstvím používané chemie je rovněž problematické. V současném systému zemědělství je rovněž snižována plocha a potlačení funkcí dvousečných luk a pastvin, takže nemají možnost vykvést a poskytnout nektar. Omezené množství mezi situací nezachrání.

Na rozsáhlém území ČR dochází, vzhledem ke kůrovcové kalamitě, k totálnímu odlesňování smrkových porostů. Nabízí se šance, že nově obnovované porosty na čas zarostou lesní buříní (malina, ostružina, starček, vrbovka aj.) a vytvoří na určitý čas včelám zdroj pastvy. Bohužel i zde nastupuje používání chemie a to jak v přípravě porostů postřikem před výsadbou, tak i následně postřiky namísto dříve obvyklého vyžínání okolo stromků.

I dříve poměrně dobrá situace na vesnicích se zásadně změnila. Probíhá masivní výstavba nových rodinných domků, a tudíž veškeré volné plochy, kde dříve rostly nektarodárné rostliny, stromy a keře, jsou likvidovány. Neustálá údržba travních porostů sekáním u domů i obecních ploch, kterým není dovoleno vykvést, je pro včely tragická.

V poslední době se často bavíme o převčelelosti území. Podle mne to není ten správný výraz. Je nutné se začít bavit o úživnosti daného území. Když jsem si vzal do ruky včelařskou encyklopedii ze 70let minulého století a v pasáži nektarodárnosti jednotlivých rostlin a stromů začal počítat, tak hrubým odhadem úživnost mé vesnice a jejího okruhu doletu včel před 30 lety a dnes, klesla k alarmujícímu číslu: ubylo cca 70% zdrojů nektaru. A když jsem se nad tím zamyslel, nemusel jsem ani počítat. Současné výnosy z posledních let tento fakt potvrzují. Produkce medu klesla o polovinu, někde i více. Nutí mne se zamýšlet, jestli za těchto podmínek, má cenu ještě včely chovat.

Jsme optimisté, musíme zkoušet hledat řešení. Zařízení na farmě nám umožňuje plnou mobilitu v přesunu včelstev, snažíme se tedy prioritně o zajištění výživy včelstev. Nejedná se, už jako dříve, jenom o kočování za účelem zvýšení výnosu medu, ale hlavně najít úživnější stanoviště s minimální koncentrací chovaných včelstev. Je nutné dbát nejenom o nektarovou složku potravy, ale také o dostatek pylu. Stále častěji nás situace nutí se přesouvat do vyšších poloh. Podvyživená včelstva jsou zdrojem zdravotních problémů.

Situace nás také donutila před pár lety se zamyslet nad chovaným materiálem. Nyní už více jak 5 let vybíráme pouze z vlastního odolného a výkonného materiálu a tento rozchováváme. Zcela jsme zmodernizovali systém chovu ve čtyř sekčních plemenáčích s možností tvor-

by většího počtu rezerv nutných k rychlému a bezproblémovému doplňování silných kmenových včelstev. Tento systém se ukazuje rovněž jako výborná prevence proti nosemě. Z tohoto důvodu jsme také zcela před delší dobou vyřadili z provozu malé oplodňáčky. V loňském roce jsme začali zkoušet část matek odchovávat z vajíček a letos je budeme porovnávat ve výkonnosti s matkami, které jsou běžně odchovávány přelarováním.

Stále se zvyšující procento podzimních a zimních úhynů v ČR nás nutí absolutně nic nepodceňovat a řádnou prevencí ztráty anulovat. Příčiny jsou známe: Varoáza a s ní související přenos virů a další neznámé příčiny. Je tedy nesmírně důležité mít varoázu pod kontrolou soustavným monitoringem a včasnou redukcí roztočů.

Již třetím rokem je prováděn pokus na farmě s izolací matky v úle na čtyřech plástech. Současně probíhá v úle výměna matky pomocí imitace tiché výměny vloženým matečnickem a následným odebráním plodových rámků po 21 dnech tak, aby včelstvo mohlo být ošetřeno bez plodu uprostřed sezóny. Je možno konstatovat, že metoda je úspěšná, zcela odstraňuje možnost rojení, je patrný vyšší výnos medu.

Co se doposud jevílo jako problém, je přemístění plodových rámků se starou matkou na mezidno nad včelstvo, ošetření tohoto oddělků proti varoáze a následné připojení k původnímu včelstvu a tím vzniku silných včelstev do zimy s vysokým počtem dlouhověkých včel. Problém spočívá ve vysoké pracnosti.

Ale i zde se blýská na lepší časy. Před dvěma lety jsme byli

v Maďarsku na špičkových farmách, kterým se podařilo vyhnout se více jak 50% ztrát, které tam nastaly v období 2018-19. Všeobecně konstatovali rezistenci na Fluvalinát a Flumetrin. Farmy praktikují rovněž bezrojovou technologii. Pomocí izolace matky ve spodním nástavku a kontrolovanými léčebnými zásahy během celé sezóny udržují varoázu pod kontrolou. Léčebné zásahy provádí také chemicky, převážně pomocí vysokých dávek Amitrázu na dvou farmách. To se nám nelíbilo a v podstatě jsme to zavrhl.

Jako současnou cestu do budoucna vidím aplikaci kyseliny šťavelové, kterou jsme viděli na ostatních farmách. Tuto jednoduchou metodu používají již několik let.

Na naší farmě jsme před dvěma lety vyčlenili dvě včelnice, kde zkoušíme ošetřovat včelstva pouze KŠ. Pokud možno tou nejjednodušší, bezpečnou, levnou a nejméně pracnou aplikací, tak abychom ji mohli zařadit do technologie ošetřování farmy. V podstatě jsme zavrhl aplikaci KŠ sublimací z důvodu vyšší pracnosti a nutnosti chemické ochrany (masky). Používá-

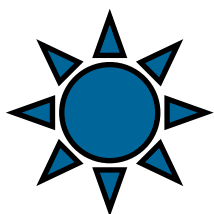
**SPOLEK
KRUŠNOHORSKÝCH
VČELAŘŮ**

LOM, Včelařské centrum,
ČSA

www.vcely.cz

Přihlášky odběru noviny:

602434344,
apiscech@gmail.com

me tedy pouze pásky nebo utěrky napuštěné KŠ s glycerinem v plné sezóně a formu pokapu KŠ s cukerným roztokem v bezplodovém období. Hodně přínosný byl seminář ing. Přidala v Olomouci, který pokusy s aplikací KŠ provádí již 13 let. Vše je tabulkově vyhodnoceno a doplněno praktickými radami zkušeného včelaře – lektora, Josefa Křapky, který má již dlouholeté zkušenosti s použitím vhodných nosičů a metodiku dobře zpracovanou.

Mohu říci, že jsem potěšen dosaženými výsledky a hlavní přínos spatřuji v možnosti ošetření včelstev i během sezóny a tím vytvoření nesmírně důležité zdravé a početné zimní generace včel. Aplikace KŠ není závislá na teplotách a nepoškozuje stádia plodu jako při vyšších teplotách kyselina mravenčí.

Není možné v krátkém zamyšlení popsat vše, co nás trápí, čím se zabýváme. Nemáme to v současné korona době ani možnost na schůzích při skleničce dobré medoviny probrat a vyměnit si dobré zkušenosti.

Ale musíme doufat, že vše zvládneme a budeme se opět všichni těšit pevnému zdraví a radosti z našich včel.

To vše Vám ze srdce přeji do Nového roku Jan Kolomý

FOTO: Potkáme se zase na jaře?

